

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, $\frac{1}{2}$ an 5 cor., $\frac{1}{4}$ an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, $\frac{1}{2}$ an 7 cor., $\frac{1}{4}$ an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un fir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Șelar, 10.

Epistole nefrancate se refuza. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weisz
Bernat „la loterie”.

„Situația schimbată”.

— Doi articoli. —

II.

Am arătat în articolul precedent
al camerei ungare față de deputații na-
ționaliști.

Nu pare acum sinistra și ridicolă toto-
dată invitarea „ni-o fac în continuu Ma-
ghiar” — abstrăgând de la toate altele —
să intrăm și noi în parlamentul țării,
când până și un Apponyi este capa-
bil de astfel de lucruri neloiale?!

Ești chemat să-ți spui convinge-
rile în fața țării dela tribuna țării, ești
invitat să ești gravaminele națiunii
tale în locul cel mai competent, în par-
lament, și când vrei să faci aceasta, ești
huiduit, atacat cu cele mai infecte epi-
tete, cu cele mai inouabilele intru-
peri, și nici barem precedentele nu îți
sunt de dătorință, ca apărându-te pe
tine, să aperi demnitatea liberei discu-
sii, demnitatea parlamentului și a po-
puterii, în numele și interesul căruia
vorbești.

Și — observăm și acum, după cum
am observat și la timpul său, — că de-
putații naționaliști și-au dat toată si-
lința să respecte sentimentele naționa-
le maghiare, ba au mers chiar prea de-
parte în această respectare. Au cădel-
nit în dreapta și în stânga, s-au pro-
necat la „proverbialele căvalerie mag-
hiare” și la câte altele, numai ca să fie
ascultați în liniște, și totuși au fost im-
proștiți cu noroi. Acestea s-au întâm-
plat în „situația schimbată” după ce
Apponyi și-au mai „nobilizat” sângele în
corul partidului guvernamental.

La ce ne putem aștepta noi, dacă
am intra eventual în dietă?

Horea, Cloșca, Crișan, Iancu, Băr-
nuțiu, etc. și toți bărbaiții noștri vred-
nici, cari martiraj au suferit pen-
tru cauza românească, ar fi întrebuin-
țați de goviniești ca tot atâtea „cavale-
rești” intreruperi în haiducirile lor ne-
bune. Să fii blând ca un arhanghel și
îngăduitor ca Mântuitorul de pe cruce,
ca să poți suferi apoi batjocorirea me-
moriei acelor, la rostirea a căror nume
inima noastră se umple de evlavie și
pietate.

Dacă Sașii, cari totdeauna au dus o
politică oportună, au fost tratați în
chipul cunoscut, la ce ne putem aștepta
noi, cari din „dacoromâni”, „strădători”
și „complotiști” numai „întem” scoși nici
la zile mari?

Toate acestea se pot prevedea de
pe acum în „situația schimbată” în
„era nouă” inaugurată de Széll și soții
sei apponyiști.

Cele întâmplate în timpul din urmă
nu sînt numai spontaneități. Ele for-
mează profeta de credință atât a pre-
mierului Széll, cât și a foștilor appo-
nyiști. Căci bine se observă, în mod
tăcut spectatorilor kossuthiste au fost
aprobat de toți. Și de oare-ce domina-
ția Széll-Horánszky, cel puțin în
viitorul mai apropiat este asigurată, la
o schimbare a sistemului actual nici
că ne putem aștepta. Széll și apponyiști
tot așa vor tinde să ne nimicească, ca
și antecesorii lor în putere.

Cine cunoaște trecutul partidului
apponyist, știe prea bine și este convins
că în ce privește politica de naționa-
litate, foștii apponyiști nici odată nu
s-au lăsat întrecuți în govinism de ce-
lelalte partide maghiare.

Dela fuziune încoace govinismul ap-
ponyistilor nu s-a manifestat în măsură
mai mică, decât în trecut. Din contră.
Numai în timpul mai recent, cu oca-
sinea desbaterilor asupra elaboratului
referitor la crearea autonomiei catolice,
am văzut pe Horánszky Nándor mili-
tând pentru dreptul exclusiv al statului
asupra creșterii naționale și accentuând
necesitatea statificării tuturor școale-
lor medii din țară, ca o cardinală
rețetă națională maghiară.

Cu astfel de idei intră Horánszky
Nándor în cabinetul lui Széll, la resor-
tul de comerț, ca reprezentant al par-
tidului său acum prefăcut în masă gu-
vernamentală.

Admitem, Horánszky Nándor are
multe calități distins. Poate face mult
în interesul economic al țării.

Pentru noi însă dătoarea de mă-
sură sînt în primul rând vederile ac-
tueli fruntaș apponyist în ce privește
luptele naționale din Ungaria.

În privința aceasta și numai vor-
birea lui, rostită în congresul catolic,
ni-l prezintă în lumină destul de clară.

Intrat în cabinetul lui Széll, Ho-
ránszky, deși „i-s-a dat un resort mai in-
diferent, în ceea ce privește politica ge-
nerală a guvernului, totuși va avea o
influență ponderoasă în guvernamentul
țării. Din două motive. Ca întîm al pre-
mierului Széll și ca reprezentant al noi-
lor liberali, mai bine zis al partidului
său de odinioară.

De când a ajuns Széll la guvern,
Horánszky a fost pentru el mîna
dreaptă în ceea ce privește politica in-
ternă. Aproape nimic mai important n'a

făcut Széll în acești trei ani, fără să con-
sulte pe Horánszky, care ca politician
totdeauna s'a ocupat cu deosebit interes
mai ales de chestiunile interne. Că to-
tuși nu „i-s-a oferit resortul de interne”
cauzele sînt multiple. Vom aminti aici
una, care — așa credem — este cea mai
probabilă.

Portofoliul de interne și „l-a reser-
vat Széll în primul loc din motivul, că
în urma popularității, la care a ajuns și
de care se bucură în parte și în ochii
oposiției, crede că mai ușor va pute
îngropa autonomia comitatensă, concen-
trînd întreaga mașinărie administrației
în mîinile guvernului.

Luptele ce au decurs mai ales în
timpul din urmă în special prin comi-
tatele locuite de naționalități, „l-au făcut
pe Széll și pe sfetnicii lui să pregătească
o radicală reformă administrativă, cu
ajutorul căreia să ne scoată pe noi pe
nemaghieri până și de pe terenul lup-
telor municipale. Cum am spus mai
sus, nici comunele nu vor rămîne nea-
tînse de mîna lui Széll.

Guvernul Széll — Horánszky va
avea patriotica chemare ca prin o rafi-
nerie iesuitică să continue munca de
nimicire a naționalităților începută de
Tisza Kálmán și ajunsă la apogeu sub
cabinetul presidat de Bánffy Dező.

Apponyiștii vor fi în lupta aceasta
un element puternic, ca toți transfugii
politici. Doar decedatul Szilágyi Dező,
care odinioară a luptat alături cu Ap-
ponyi și Horánszky, încă a devenit cel
mai strejnic luptător în contra naționali-
tăților nemaghie, îndată-ce a trecut în
tabăra guvernamentală.

Foștul „partid național” în ceea ce
privește moralul politic a devenit total
omogen cu vechii liberali. Aceleași idei,
aceleași principii, aceleași tendințe, nu-
mai felul executării, a punerii în praxă
este altul, nou. Toți deopotrivă, liberali
vechi și liberali noi, se încearcă a lărgi
și mai tare terenul de luptă în contra
noastră. Pe teren economic și social
lupta de estirpare a tot ce e nemaghiar
între granițele Ungariei, ne-a fost de-
clarată în termeni mai ascunși până și
în mesajul regal, cu care s'a deschis
actualul parlament.

Eată în palide conturi esența coa-
liției Széll-Apponyi. Eată în note ge-
nerale pretinsa schimbare de regim, care
a rezultat din fuziunea de acum trei ani.
Eată umbra proiectată de guvernul Széll-
Horánszky.

La nici o crutare să nu ne aștep-
tăm. Să nu o legăm în speranță, că
situația se va schimba în favorul nostru

în urma matrimonului politic dintre
Széll și Horánszky. Cu aceeași neîn-
credere și tărie va trebui să luptăm și
în contra guvernului „erei nouă”, cu
care am luptat în contra tuturor guver-
nelor maghiare de până acum.

Vasile Meșter.

Sibiu, 8 Martie 1902.

**Din România. Săptămîna aces-
ta s'a votat și la senat proiectul noului
legi a pensilor. În senat, fiind oare-
care agitații contra legii, prim-mini-
strul Sturdza a pus chestia pe ascuș,
declarînd, că dacă nu se votează legea
asa cum este prezentată de guvern, apoi
odată cu legea cade și partidul liberal
dela putere. Aceasta a făcut-o pre-
mierul din cauză, că și noua lege face
parte din indispensabilele măsuri ho-
tărîte de guvern, ca să se poată în-
drepta situația financiară.**

**Astfel majoritățile au votat pro-
iectul, cu unele modificări în ce pri-
vește pe militari, introduse de domnul
Sturdza, la explicațiile date de gene-
ralul Lahovary.**

**Camera a intrat în discuție asu-
pra legii meseriașilor.**

**Memorandul episcopilor ro-
mâni.** Ziarul „Egyetértés” ear' scrie, că
episcopii români gr-or. vor prezenta
M. Sale un memorandum în chestia des-
părții definitive a bisericii ort. române
de către cea sârbească. Spre acest scop
vor fi primiți în audiență Joi, săptă-
mîna viitoare, când vor avea să resol-
veze și multe acte referitoare la fun-
dațiunea Gozsdau. Știrea ziarului kossu-
thist ne surprinde. Cum se face, că tot
ce se întîmplă pe la episcopii noastre
gr-or, imediat se știe în redacția „Egye-
tértés”? Fapt e, după-cum am anunțat
și noi la timpul său, că prelații noștri
neunții vor să pună capăt odată costi-
sioarelor procese de separare de către
Sârbi și că în acest scop au decis să
prezente un memorandum Majestății Sale.
Dar' cum vine „Egyetértés” să afle to-
tul? Și tocmai „Egyetértés”. Nu odată
am observat, că în ziarul kossuthist
apar o mulțime de lucruri, cari numai
prin indiscrețiunea cuiva pot eși la iveală,
numai iavor româneș pot avea. Ar tre-
bui odată să se afle micii reporteri kos-
suthiști de pe la consistoarele ortodoxe
române.

Alegere. Miercuri a fost alegerea
de deputat în cercul Gyoma, devenit
vacant prin moartea fruntașului Kos-
suthist György Elek. Lupta a decurs

între partidul kossuthist și socialisti.
Agitația a fost mare. Până aproape cătră
sfîrșit biruința socialistului Várkonyi
István pare sigură. La urmă însă Hen-
taller Lajos a avut o majoritate de
150 voturi. (1195 față de 1045 primite
de Várkonyi) Alegerea lui Hentaller a
produs mare bucurie în sinul Kossu-
thistilor căci Hentaller este unul dintre
cei mai vechi și mai de frunte membri
ai numitului partid. — E de remarcă
progresul ce „l-au făcut socialistii în
timpul din urmă prin părțile ungurești.
La alegerile generale „candidații” socia-
liști au primit foarte puține voturi, acum
la Gyoma însă Várkonyi era cît pe aci
să fie ales. Astfel camera ungăr ar fi
avut și un socialist, pe lângă democra-
tul Vázsonyi.

Schimbare în corul diplomatic. O
telegamă din Bruxella anunță, că ambasadorul
austro-ungar, contele Khevenhüller, săptămîna
viitoare își va părăsi locul și se va retrage în
viața privată. Khevenhüller a reprezentat mo-
narchia noastră la curtea din Belgia timp de
treisprezece ani.

Körber în Budapesta. Prim-
ministrul austriac Dr. Körber se află
de prezent în Budapesta, unde a re-
luat pertractările referitoare la stabi-
lirea tratatului vamal cu premierul un-
gar Coloman Széll.

CONGRESUL CATOLIC. Luni, în 10
Martie n. se întrunește congresul catolic
pentru a treia oară a proiectului de au-
tonomie și pentru stabilirea textului de
adresă, cu care proiectul va fi prezentat
Majestății sale regelui.

**Italianii și guvernul au-
striac.** Pentru a mulțumi pe Italianii
austriaci și ai face să abandoneze ob-
strucția în dieta din Tirol, guvernul se
poartă cu gândul, de a le oferi deschi-
derea unei Academii de drept ita-
liene în Trento, capitala Tirolului de
sud italian. Pertractările între guvern
și Italiani încă nu sînt începute, dară
se vor începe nu peste mult. Să zice,
că cu aceasta ocazie se va delibera și
asupra altor dorinți italiene privitoare
la Trentino.

Din dietă. În ședința de ieri s'a
continuat discuția asupra bugetului mi-
nistriului de interne. Între vorbiri amîn-
tim pe cea a lui Széll, în care desvoolă
principiile reformei administrative, de-
clară apoi că dăritile comunale nu sînt
mari și că la alegeri nu s'au făcut abu-

FOAIA „TRIBUNEI”.

Monografia comitatului

Solnoc-Dobâca.

(Urmare și fine).

Acestea toate au fost prin veacul al
13 și 14; apoi la înșirarea monografiilor
singuraticelor comune, de cumva sînt
ușii să recunoască, că outare comună e
de origine curat română, se ferece ca
dracul de tîmăie să-i pună începutul
mai îngrabă de veacul 14 și 15. Ori
mai este o ușă: „hajdan tiszta magyar
lakta” (odinioară comună curat maghiară)
doar' nici 20 comune din 319 nu sînt,
cari să nu aibă și codița aceasta, vin
crudeli valoni ai lui Basta și ca „cru-
delul” voevod valach Mihail și pe la ca-
pătul veacului 17 ucide pe toți, dar' au-
ziți! pe toți locuitorii comunei, de nu
mai rămînea nici puin de Ungur, și apoi
haid la valachi ca bureții după ploaie
se așează în respectiva comună (befész-
keleőnek), și eacă cauza ca pe unde
deacăt sonora limbă a lui Árpád, azi nu e
nici un picior de Ungur.

Imi vine în minte o întîmplare po-
porească de un bătrîn din Larga de sub

Tibet. Când eram în slujbă domnea-
scă — imi spune bătrînul — dnula care îi
făceam robota, apropiindu-se de noi, fiind
în toane bune, printre alte vorbe pe cei
din breazădă ne întrebă, oare cum se
fie aceea, că domni-ș' mai puțin decît
jobagii, măcar că la domni toate-ș' bune
mîncare, beutură îmbrăcăminte, trau
ușor pînă-cînd pe noi fiind tot greu to-
tuși sîntem mai mulți.

— Dacă, mă rog la Măria Sa — „i-am
zis eu — dacă nu ar fi cu supărare eu
aș spune de ce?

— Fac eu focașă la tine, că nem
haregyszom.

— D'apoi mă rog și oile-ș' mai multe,
măcar, că pe ele bieteale câte le ajunge,
mai în toți anii pier de căbează, fată
câte un miel, și și pe acestia domni-ș'
pusiesc de nu rămîn nici jumătate;
pînă-cînd canii nu mor de căbează,
fată și câte 10 cățai, nu-ș' mîncă
nimeni, și totuși sînt mai puțin canii
decît oi.

În unele comune cum e Stoiana
tom III. pag. 427 popii valachi au în-
rolat (toborzott) pe Maghiari în sinul
nației române prin botez, cununii etc.
așa, că din comune curat maghiare azi
sînt Valachii în majoritate.

Datinile Românilor din comitat, pro-
prietăți a întreg neamului român, le im-

part pe comune, în o comună — după
ei — e o datină, în alta e alta. Prin
câte o comună pun ruci pe la ferești în
spre ziua de Săngeorgiu; prin alta în-
spre Sănvășiu fac călindar de ceapă în
alte când es cu mortul din casă sfarmă
de usciorii ugei o oală cu cenușă ca să
se înfrice moartea și să nu mai vină la
acea casă, prin câte una au datină Va-
lachii de colindă pe la Crăciun, Sănzue-
lei etc. toate ascrie inferiorității gra-
dului de cultură, ear' altele cum e, că
femeile nu torc Vinerea și Marți seara,
aceasta o fac că-ș' trîndave, pînă-cînd
fără așa multă trudă cu multe datini ar
fi putut demonstra originea latină a „Va-
lachilor”.

Numirile comunelor deși la multe
derivățunea li-e curat română, le află
rădăcini slavone. Fie comitatul cum va
fi, numai român să nu fie. Fenaș, ung.
Fo-áz se derivă dela slav. finacz și
nu dela lat. foenum. Mai la toate le
spune și numele român, dar' într-o or-
tografie de să fugi în cetro te-or duce
o hii. Partea de hotăr dela Areslia,
cu numele „Poala dracului” a schimbat
o literă și a eșit o trivialitate deamă
de răutatea lor. Pe prota Hátégan
„l-au botezat Hátzegi.

Pînă și în descrierea mîncării lo-
cutorilor sînt govinști. În toate co-
munele curat române locuitorii — după

dor — trăiesc cu pită de mălai și ver-
deturi; în comunele mixte maghiare
mîncă și lăptăli și la zile mari și
carne; în cele curat maghiare, vre-o 3,
li-e de invidiat soarta. În Dicea — cu-
rat maghiară — pită de grâu, carne, ear'
mămăliga o mîncă cu brînză, lapte,
carne, îngrămădită cu unsoare (zairral
kirekva), de care nici nu au văzut Va-
lachii. Vedeți, vedeți mei Valachi! să
fiți voi Unguri tot mîncări cu „zairral
kirekva” ați mîncă, dar' așa lingeti vî
pe buze. Aceste ar fi a se ceti prin-
tre rinduri.

Dar' cultura română ardeleană știți
unde a fost ea înfășătată cu cele dintău
sutece? Nu știți? O voi! toți atîta ne-
pricepuți, veniți și cetiți monografia var-
meghii Dobăcei și înțelegeți odată că var-
meghia asta e atât de fericită. Citez:

„Castelul „Vass” eștilor din Ţaga
pe drept se poate numi leagănul scrie-
rii istorice a Valachilor. Sînci e din o
familie nobilă maghiară — valachisată.
În istorie e o apariție curioasă, că o
cultură, care în toate fibrele sale (izé-
ben), s'a născut și dezvoltat sub aripile
ocrotitoare ale altei culturi mai mari și
mai vechi, din ideile căreia își trage
sue și putere, în dezvoltarea ei să și
iee o poziție atât de acută și contrară,
cum e cultura valahă în comparație cu
cea maghiară.”

Să te indignezi, ori să rizi?
Nu-ți de tot curioasă aceasta apa-
riție, domnilor dela varmeghie! Familia
Vass-eștilor a fost familie curat română,
împreună cu alte multe familii aristo-
crate s'a maghiarizat. Mai ești? Poate
că Vass-eștii, venindu-le în minte obâr-
șia, ori încantați de argumentele lui
Sînci să-și fi ajutat oeva la opul seu
baram în decopiere ori purisare, și deci
nue de totcurioasă apariție. Mai curioasă
e, că nici o familie din monografia d-y.
nu o arătați de origine română! Cînde-
Kendi și alte multe dovedite prin cro-
nicarii noștri.

Fac o modestă propunere. Comu-
nele acestui comitat în absolută ma-
joritate sînt române. „Foia Poporului”
luase odată începutul de a publica mono-
grafiile comunelor, ceea-ce sînt convins,
cu plăcere o ar face și azi, numai de
s'ar afla scriitori. Preoții și peste tot
cînturarii să-și iee de temă, câte o co-
mună și să-și facă monografia! În soriere
se provoacă apriat la persiflările cu-
prine în monografia ungurească, și să
spună adevărul. Cei cu dare de mîna
să eșorie și câte un premiu cît de mic,
pentru cele mai bune scrieri în aceasta
direcție. Ori vină altul cu o propunere
mai nimerită, dar' a tăce e păcat na-
țional, căci qui tacet consente videtur.

Traian.

auri, altoum mulți din opoziționali n'ar fi în dietă. Referitor la *centralizarea* zice, că el din contră dorește *decentralizarea*, apoi recunoaște importanța *libertății de întrunire*, dar' trebuie totuși unele *restricțiuni*.

Comisiunea judiciară a cincea a dietei a invalidat mandatul deputatului *Gabányi* dela Dioșad. Ajungând sentința la cunoștința dietei, *kossuthistii* au produs în ședința de ieri scene turbulente, încât ședința a trebuit suspendată și s'a redeschis abia la două ore.

Din Alba-Iulia.

Alegere de deputat. Conduct cu torțe. Banchet. Siguranța publică. Un duel. Vieța românească.

— Martie c.

Veniam cu trenul, pare-mi-se din spre Brașov. La gara din Teiuș, spre a-mi continua călătoria în altă direcțiune ne-am coborât. Aveam să petrec vre-o două ore până la plecarea și mă temeam de plictiseală. Dar' altfel s'a întâmplat! În sala de mănăare răsună muzica, de credeai că ești la un bal.

O tarabă întregă de muzicanți, toți îmbrăcați la fel, în vestimente negre, era grupată în jurul unei lungi mese, ear' în frunte sta răsfodiat un domn grăuliu cu mustață stufoasă. Vița de vie din Champagne și Burgundia ținea Faraonilor isonul și-i adumbria la masă.

Bal nu era. A ospet, botez sau alt ceva încă nu s'ămăna. Ce era dar' să fie?... Era în preajma alegerilor de deputați și în vestimenta noastră feară spiritul reprezentativ, până mai deunăzi, se distingea în fel și fel de manifestări.

Un baron din jurul Teiușului juca cu muzicanții, aduși anume la gara din Teiuș, o farsă de alegere dietală. Muzicanții, la mandatul dlui baron, s'au constituit în alegători cu colorit guvernamental și opozițional și dintre ei s'au ales și vâtvii alegerii: cortegeii.

Dar' muzicanții erau cam sdrunțoși și dl baron cum își putea petrece în societatea astorfel de oameni? Lucru puțin era acesta pentru dl baron: est medicamen în hortis. Înainte de începerea alegerii, care a durat la hotelul din Teiuș trei zile, unul din cortegeii s'a repetat cu primul tren la unul din orașele apropiate și pe baza unui bilet remis de dl baron, vre-o 24 costume negre sosiră în ceata Faraonilor. Din îndurarea electorală a dlui baron toți Faraonii fură îmbrăcați în haine nouă, negre și la fel. Acum fu acum! Mesele se umplură cu benturi și mănăări, alegătorii, (Țigani) cântau din arcușuri și se veneleau și dl baron își aștepta momentul alegerii! Faraonii și-au priceput bine rolul.

Votul meu costă 2 fl. zicea un stre-lucit alegător, altul și-l licita la 4—5 fl. și dl baron își deschidea portmoneul și le plătia voturile cu bani frumoși.

Se începe votarea. Voturile curg la urnă, ferberea crește, strigătele străbat prin aer, pârueala cât pe aici, Intrevin chelnerii, formă de gendarmi, im-prărtie pe alegătorii-faraoni opoziționali și la urmă dl baron este ales cu majoritate covârșitoare de voturi...

Aceasta farsă de alegere, în realitate jucată de dl baron și muzicanții sei, caracterizează modul alegerilor în Ungaria și caracterizează totodată și pe cei mai mulți din aceia, cari în mod voalnto își însușesc cel mai cardinal drept cetățenesc: dreptul de reprezentare al cetățenilor.

Nu asemenea s'a întâmplat la alegerea deputatului Albei-Iuliei Dr. Alexandru Mohay, denumit secretar de stat în resortul justiției. La alegerea dlui Mohay din 1 Martie, opoziție n'a fost, — din contră, cu excepția Românilor, cari, cu drept sunt nemulțumiți pentru vitrega și dujmănoasa tratare din partea guvernului și societății ungurești, toți au luat parte și prin aclamație l-au reales de nou deputat dietal.

În preseara alegerii i-s'a făcut de publicul orașenesc conduct de torțe și s'a dat în onoarea lui un banchet în otelul Ungaria, la care a luat parte multă lume.

Dar' Români, deși în dulce, s'au arătat postelnici: au lipsit dela vițelul gras.

Venind timpul deslegării limbilor s'ăbătorit domn Dr. A. Mohay își golește paharul în sănătatea M. Sale Regelui Ungariei, apoi a fost dînsul tîmăiat de primarul Novak, protopopul reform Dr. Elekes și adv. Maier.

Afară de acestia numărul toastan-ților a fost măriror. Unii tîmăiau libe-

ralismul, alții, ca adv. Rejő, ospitalitatea maghiară și ear' alții pe cei din jur, cari au venit să se adape dela isvorul făcător de minuni din Alba-Iulia.

Mărire întru cei de sus, dar' noi acești de pe pămînt, și mai ales de aici nu prea avem pace. Și nici liniște și nici siguranță! Par'că ne-am apropiat de Orient unde dușmanii nostri făuritori de legi ar voi să ne alunge în estul furiei lor neputințioase. Noi, băl-grădenii, par'că trăim în Albania sau cel puțin în țara zavargiilor. Altfel nu s'ar putea ca călătorii străini să fie despoiați din partea nenumerătelor cete de pungași, ce liberi și nesuperați de poliție păunează pe aici. Un Român străin în luna Februarie a fost sedus într-o cărcimă de sub cetate (numită la »Englishe«) și despoiat de vre-o 24 fl. ce-i avea.

În ședința municipală ținută la câteva zile după aceasta întemplantare un membru, dl Darabont, a espus dureroasa situație a siguranței publice de aici și a cerut o mai conștiențioasă supraveghere din partea poliției. Nu trec 3 zile dela aceasta interpelare și tot în acel local un alt străin călător a fost despoiat de tot ce a avut și voină să se apere și atacat. Ca prin minune atacatul și despoiatul a scăpat și în urmă s'au aflat și unii din ceata pungașilor, cari au fost prinși și până una alta puși la răcoare.

Dar' ceata pungașilor prin cei 6—8 prinși n'a fost estirpată. Cei rămași în inamovibilitate ca să dea un vot de blam poliției și superiorilor ei în noaptea de 4 Martie n. au intrat în comp-toarul neguțătorului de fer din strada principală, au furat vre-o câteva sute de floreni și s'au făcut nevăzuți, pofind poliștilor somn bun și plăcută petrecere prin hotelele, unde câte odată se odihnesc după oboseala zilei... Și apoi ce e mai caracteristic pentru minunata noastră poliție!

Un candidat de avocat și un notar dela judecătoria cerc. din Sas-Sebeș neputendu-și isprăvi afacerea iscată între ei în Sebeș, unde poliția nemțască i-a surprins, și-au luat refugiu la Alba-Iulia. Aici, chiar la 100 de pași dela halta polițienească, în chioscul din promonadă au aflat de bine a-și întruieșa săbiile în după amiaza zilei de 15 Febr., fiind chioscul, așa zicend, așediat de sute de curioși.

Vieța românească, adică manifestațiile vieții culturale a Românilor de aici, începe a-și lua și primi conturi ceva mai marcante.

Pe lângă *casina economilor* și a *meseriașilor* s'a mai sugerat în mod tainic și liniștit un cerc restrîns a purtătorilor făciilor spirituale, cari își țin convenirile zilnice în hotelul »Hungaria« la masa numită a Românilor. La aceasta masă în grup întins se țin seanele literare. Drepturi, vieță parlamentară, activitate, pasivitate, emanciparea femeilor, degenerarea rassei omenești, provenită din depășirea sferei activității femeiești și alte chestii se tractează zilnic. Despre toate aceste precum și despre conferența spiritistică a iubitului și mult apreciatului protopresbiter I. Teodulescu vă voi comunica în curînd.

EL.

Revistă esternă.

Serbia și Muntenegru.

Principele muntenegrin a primit pe trimisul s'erb Vasici, care și-a prezentat scrisorile de acreditare. Cu acest prilej a ținut principele o vorbire, în care a accentuat că afecțiunea reciprocă între cele două dinastii e cea mai bună garanță pentru durabilitatea legăturilor între cele două popoare. Toate străduințele noastre vor fi îndreptate înspre ajungerea scopului comun, care e bunăstarea și progresul poporului s'erbesc.

Răsboiul în Africa-de-sud.

Secretarul de stat Hay a primit la Washington pe delegații buri Wolmarans și Wessels. El le-a promis să facă tot posibilul, ca să îmbunătățească poziția Burilor în Africa. Mergînd la preșidentul Roosevelt, acesta le-a declarat, că Statele Unite nu pot să intervină în acest răsboi.

Nesuccesul obținut în America a hotărît pe Krüger să nu mai încerce cu nici o cerere de intervenție și să lase drum liber răsboiului. Delegații buri vor merge la Africa-de-sud, ca să între în legătură cu generalii Burilor.

După »Standard«, preșidentul Steyn și De Wett au trecut linia ferată a Natalului și s'au întâlnit cu L. Botha.

Despre tăria trupelor bure i-se comunică lui »Daily Telegraph« următoarele: »Pe câmpul de luptă sînt 23.000. Din acestia sînt 8000 Transvaalieni, 4000 din Oranie și 11.000 Africaneri sau »rebeli« din Natal și Teara-Capului. Toți combatanții sînt bine provăzuți cu arme și munițiuni.

Știri mărunte.

Mai multe bande bulgare vor pleca la Macedonia din îndemnul lui Sarafot, care desvoaltă o mare activitate, ca să producă acolo turburări.

Republica argentină și Franța au făcut mari comande de torpedo la fabrica de torpedo din Fiume.

În curînd vor încărea Englezii în Fiume 1000 vagoane fîn cumpărat în Ungaria pentru de a fi transportat la Africa-de-sud.

Cel mai nou proces de presă.

Din părțile Reghinului în 6 Martie 1902

»Tribuna« în nrul 26 din a. c. ne aduce știrea, că i-s'a intentat un nou proces de presă, de astă dată însă nu din partea procurorului, ci din partea unui individ, care se dă de fiu al neamului nostru, din partea dlui Dr. Aurel Muntean, avocat în Orăștie.

Ca basă i-a servit o corespondență apărută în »Tribuna« referitoare la alegerea de deputat în Ighiu, unde contra concluserilor partidului nostru național pășise ca candidat și sus numitul avocat.

Ne-a surprins tare neplăcut această știre, și încă cu atât mai vitor, căci atacul acum nu ne vine dela contră, ci dela un fiu al neamului nostru. E vorba, că ar fi fost atacat în onoare și că s'ar fi susținut neadeveruri prin corespondența apărută în »Tribuna«, referitor la alegerea deputatului aceluia cerc. Punem cazul, că așa este și corespondentul »Tribuna« a exagerat în raportul seu, dar' coloanele aceluia ziar stau deschise pentru rectificări. Aceasta s'a și făcut, că în nrul 21 a și apărut rectificarea dlui Muntean. »Tribuna« i-a dat loc și altfel onoarei d'sale a fost deplin restabilită. (Constatăm că dl Dr. Muntean n'a fost atacat în onoare. Red. Trib.)

Pentru ce dar' a mai intentat proces și ce a mai voit dl Muntean prin aceasta? După părerea noastră nu alta, decât să mai cauzeze »Tribunei« spese și eventual detragere din cautiune. Multe procese și detrageri din cautiune a suportat acest demn organ al partidului nostru național și credem, că și pe-este aceasta va trece teafăr, dar' ne doare când vedem că lovitura e a lui Brutus. Când vedem că satisfacția cuvenită i-s'a dat dlui Muntean, atunci nu mai putem privi chestia de personală, dacă a intentat și procesul, ci trebuie să o primim de atentat, ca să mă exprim astfel, contra nației înșăși.

Nu am norocire a cunoaște personal pe dl Dr. Muntean, dar' aceasta nu o regret. Fie sigur, că cu astfel de proceduri nu-și va câștiga aderenți.

Fiecare Român de bine dorește consolidarea partidului nostru național, căci numai prin unire și concentrarea forțelor de luptă putem spera rezultate bune și durabile. Tot cel-ce lucră în mod contră, sparge solidaritatea națională și tinde la slăbirea forțelor de luptă și atunci dușmanul mai ușor poate intra în fortăreață.

Atari încercări de spargere în sinul partidului național s'au mai făcut, însă toate au fost efemere și fără durată. Să sperăm că geniul bun al națiunii noastre ne va păzi și pe viitor și ne va aduce pe ealea cea bună și singură mântuitoare ear' pornirile enigmatice și reușcioase, ca și cea din Orăștie, vor dispăre ca lucruri fără temei și nesănătoase. Utinam!

Benevolens.

La

Abonament lunar

pentru

Martie st. vechiu

invită

Administrația ziarului »TRIBUNA«.

Concertul din Oradea-mare.

— 6 Martie n. 1902.

Tinerimea română din Oradea-mare a aranjat și anul acesta o petrecere împreună cu concert și teatru, Joi, la 27 Februarie st. n. Petrecerea a fost o seară însemnată pentru Bihoreni, o seară în care Români de aici s'au întrunit ca să se delecteze în ascultarea cântecelor românești, a poeziilor autorilor nostri, în privirea teatrului și a jocurilor noastre naționale.

Laudă se cuvine tinerimii, că atât prin convenirile sociale aranjate astătoamnă, cât și prin petrecerea aceasta a dat privilegiu, ca Români din Oradea și jur să convină și astfel să dea nou impuls vieții sociale în spirit și direcție românească, dar' laudă se cuvine și publicului român, care toate mișcările tinerimii le-a părținit luând parte și de astădată în număr frumos.

Corul sub conducerea isteță a bravalui învățător N. Firu a executat toate cântecele bine și frumos.

Mai ales »Răsunețul Ardealului« a produs efect mare datorit indeosebi solistului R. Barbu, care cu vocea sa plăcută și sonoră a cântat doina sus numită de o frumseță răpitoare. C. Balta s'a arătat și de astădată de un declarator bun, declamând admirabila bucată a lui Coșbuc »Noi vrem pămînt« cu mult simț. Duetul de F. Mazas asemenea a fost predat măiestru de domnia *Emil Monja* și R. Popp, doi violiniști mult promiștori. Predarea piesei teatrale »Cinel-Cinel« n'a lăsat nimic de dorit, căci unele micii neajunsuri ce s'au putut observa trebuie puse în locul întâi pe conta împrejurărilor vitrege între cari trăim. D-șoara *Ella Crainic* (Florica) a fost în rolul ei foarte dragă și a încântat tot publicul prin joacă ei nesilit și vocea ei melodioasă. Ugetai, că joacă o actriță cu școală și nu o diletanță, care pentru întâia- dată debatează înaintea unui public numeros. A și fost răsplătită prin aplauze îndelungate. D-șoarele: *Cornelia Erdélyi* (Smarandita) și *Silvia Papp* (Tinout), și-au avut și ele partea lor bogată în reușita piesei. Îți era mai mare dragul să privești cât de mândru le ședea portul românec. În semn de recunoștință tinerimea le-a și oferit câte un buchet frumos de flori. Flori-florilor!.. Dl V. Morcea (Graur) ne-a dat o nouă dovadă despre talentul seu comic multilateral. Ne-a arătat un Graur isteț, adevărat fecior boieresc, mândru țăran românesc. Dl V. Babi asemenea a fost bun în rolul lui moș Sandu. De încheiere mai observ, că și scena și decorațiile au corăspuns pe deplin.

După concert 11 tineri sprinteni, aleși ca pe sprânceană, au jucat: »Bătuia«, »Călugerul« și »Hora« isteț și românește. Mai ales vâtvul dl A. Ghita a excelat. După aceste s'a încins publicul întreg la o horă și mai cu foc — și cu aceasta s'a încheput petrecerea în cea mai bună voie!..

Publicul, cum am amintit, a fost numeros: a luat parte corpul ofițerilor în frunte cu generalii și colonelii; am văzut toată inteligența din loc și mare parte a publicului din jur.

Mai frumoasă cunună de flori române, ca la petrecerea asta rar i-s'a dat prilej să vezi. Românele în genere sînt cunoscute de frumoase, dar' biho-renele noastre cu greu vor avea păreche. Nu vreau să detrag prin asta din frumseța celorlalte Române, ci vreau să scot numai în relief eleganța domnișoarelor noastre din Bihor. Nu știu de-i mai greu să te îmbraci cu haine luxoase și fără gust, sau cu haine simple și cu gust!

Dansul a durat până dimineața și când muzica a întonat ultimul vals, inimile tuturor erau cuprinse de un singur regret: că petrecerea asta atât de succesă s'a sfîrșit deja!..

Dar' n'ai ce face!... Toate lucrurile trebuie să se sfîrșească odată, dar' sfîrșindu-se, ne lasă cel puțin mîngăierea aducerii aminte de câteva clipe neuite.

Nu pot să închei, fără să nu aduc tributul de recunoștință și omagiu veteranului nostru fruntaș, dlui *Iosif Roman*, care ca și în anii trecuți a grăbit să asigure reușita concertului, luând asupra sa sarcina să fie patronul ei.

Petrecerea a reușit și în privința materială atât de bine, încât fondul ti-

nerimii va crește și în anul acesta cu vre-o 500 coroane, încât în curînd va atinge suma prevăzută în statute, ca interesele să se poată distribui între tinerii lipsiți.

N. V.

Cronica zilei.

Sibiul, 8 Martie n. 1902

Alegere de protopop. Alaltăieri s'a făcut la Ofenbaia alegerea de protopresbiter al tractului gr-or. al *Lupșei*. Ales a fost cu unanimitate dl *Vasile Gan*, paroch în Sălciva super. și administrator protopopesc. Alegerea a fost condusă de domnul asesor consistorial *M. Voileanu*.

Nou avocat român. Dl Dr. Iuștin Pop anunță, că și-a deschis cancelarie advocațială în Deva, (oasa Rouniunii meseriașilor). Totodată a preluat și cancelaria din Deva a dlui Dr. Aurel Vlad, actualul director executiv al »Ardealului« din Orăștie.

»Tribuna Literară«, adăosă ca supplement la n-rul nostru de azi, are următorul cuprins: Că ești ca raza albă... poezie de Alex. Aciu. — Căpitanul Ivan, de Stelian Russu. — Din lumea lor. Scene din viața de provincie. (Urmare). — Mamă, poezie de Viorel. — Bradul și palmul, (Urmare). — Post-ciripit, de Dr. V. Moldovan. — Felurimi. — Sfat-uri practice. — Glume.

»Vechile Episcopii românești«. Sub acest titlu ni se scrie din Blaj — va apăre în curînd o prețioasă carte scrisă de dl Dr. Aug. Bunea, canonic onoscutul istoriograf al nostru, care cu opul seu despre *Inocențiu Micu Clain* și-a întemeiat un renume pe terenul istoriografiei. Scrierea aceasta — în estensiune de 8—9 coale de tipar — va cuprinde istoricul episcopilor românești din Transilvania. Vechile episcopii române dela noi formau a chestiune destul de încurcată a istoriografiei române și scrierea dlui Dr. Bunea e merită a arunca o lumină bogată asupra ei, grație serioaselor și estinselor cercetări, ce a făcut. Corespondentul nostru care a avut prilej a se informa de cuprinsul cărții, ne scrie că apariția ei — ce va urma în vreo 2 săptămâni, — va fi un adevărat eveniment literar.

Adăugem pentru cei ce știu apreația scrierilor istorice și o altă veste. În același timp dl Dr. Bunea a scris monografia istorică a Episcopului *Petru Paul Aron*, sub care s'au deschis școalele din Blaj. Scrierea aceasta este o continuare în firul istoric a opului despre *Inoc. Clain*, și deasemenea e aproape gata de tipar.

Regina Margareta în America. Foile din New-York aduc știrea, că v'edeva regină a Italiei, Margareta, în vara aceasta va întreprinde o călătorie mai lungă prin America. Aceasta este o vechie dorință a reginei și acum dorul de călătorie îi este cu atât mai mare, fiindcă prin aceasta crede, că are să i-se mai molcomească durerea, ce-i chinuște inima de când cu asasinarea nefericitului seu bărbat Umberto. Regina Margareta va călători în incognito, sub anonimul de contesa *Stupingi* și se va pune pe vapor în Anglia.

Parlamentul maghiar. În chestia noiei zidiri a parlamentului maghiar, care costă 34 mil. coroane, s'a făcut, cum țin, interpelații în dietă, arătându-i-se o multime de scolderi.

Un confrate i-a făcut următoarea descriere nimerită:

Ca să-i vezi fațada, trebuie să stai în mijlocul Dunărei. Când intri în interiorul zidirii și vrei să ajungi la sala debaterilor, vezi că trebuie să urci 103 trepte. Asta e grozav, mai ales pentru deputații înaintați în vîrstă. Pictura salilor nu corespunde absolut de loc serioșității și demnității obiectului. În sala de ședințe nu sînt locuri destule; băncile sînt atât de strîmte, încât doi deputați, înfîlîindu-se în vre-o bancă, nu pot trece unul pe lângă altul. Pictura este atât de scandalooasă, încât va trebui să fie îndepărtată. În sala delegațiunilor se află o scenă din încoronarea dela 1867, care e o adevărată caricatură. Calul pe care gade monarhul e luat după modelele călușelor fabricați în Nürnberg ca jucării pentru copii, cu picioarele de dinainte întinse țăpan, cu cele dîndărît de-asemenea întinse îndărît.

† Samson Bodnărescu, directorul liceului din Pomirila (România) a răposat Marți în 4 l. c. Bodnărescu a fost originar din Bucovina, pe care a părăsit-o din cauze politice, din pricina steagului tricolor dela maiulul din 1862. În România a intrat în cercul »Junimii« din Iași și a afirmat ca poet dramatic prin mai multe drame ținute în stil shea-kesperian, dintre cari cele mai însemnate sînt »Rienzi« și »Lăpușneanu-Vodă«. Însmormentarea s'a făcut Joi, în 6 l. c. în Pomirila.

Panama din Cluj. Comisiunea administrativă din Cluj încă înainte de aceasta cu trei ani a ordonat o ancheta în contra prefecturii de poliție pentru niște irregularități de casă. Cu conducerea anchetei a fost încredințat ajutorul de primar, Dr. Nagy Mór. Ancheta s'a înfundat însă și acum comisia administrativă a ordonat cercetare și contra lui Nagy Mór. În urma cercetărilor făcute, se zice că la oraș ar fi o lipsă de peste 100.000 de cor.

Sub roatele trenului. Din Mediaș ni se scriu următoarele: În 27 Febr. a. c. la 10 ore a. m. tocmai pe când trenul accelerat mergea pe linia spre Brașov (1/2 chlm. departe de stațiunea Mediașului) o fată de Sas cu numele *M. Lang* s'a aruncat înaintea trenului, care a rupt-o în bucăți; s'a aflat la ea o epistolă, în care între altele era scris, că pentru ea viața asta e nimica, și nu mai vrea să trăiască.

— În 6 Martie, la 11 ore a. m. tot la același loc s'a aruncat înaintea trenului omnibus un tânăr Sas cu numele *Müller*, rămânând mutilat în modul cel mai îngrozitor.

Acesta e al 5-lea caz de felul acestor sinucideri, pe teritoriul Mediașului și din Mediaș.

Jertfa dragostei. În București s'a otrăvit o tânără fată, cu numele *Flavia Dristorian*. Causa — dragostea. Tânăra domnișoară era amoroasă într'un funcționar, cu care sta deja de mult într-o corespondență foarte intimă. Părinții ei însă n'au dat cu ochii pe funcționar, și astfel au interzis fetei lor ori-gi-oe atingere cu alesul inimii sale. Faptul acesta a amărât atât de mult pe nenorocita fată, încât a luat o doză de morfină, și pe lângă tot ajutorul medical, a murit. Mai bine ar vrut să părăsească viața, decât pe tubutul său, care atât de mult a știut să-i ocurească întreaga ființă.

Douăsprezece cântece de școală. A apărut: Douăsprezece cântece de școală pentru 2 și 3 voci egale, de *Tymotei Popovici*, prof. de muzică la semin. „Andreian”. Caetul I. Preț 50 fil. Sibiu 1901. Editura librăriei archid.

Di T. Popovici a constatat lipsa de colecții de cântece pentru școlile noastre primare și medii. Din acest motiv s'a decis a publica o astfel de colecție de cântece pentru 2 și 3 voci și în broșuri (oaiete) cu preț mic, ca să se poată procura ușor.

Cu aceasta ocazie di Popovici face apel mai ales la domni învățători, cari propun și cântările în școală, să-i trimită melodii (cu deosebire populare și nepublicate în alte colecții), din cari eventual dispun și sunt potrivite pentru școală, indicând pe lângă text și numele precis al trimițătorului, respective originea melodiei.

Uniunea studenților români. după-cum scriu zările din România, a intervenit pe lângă studenții grupăți în societatea internațională „Corda Fratres” din Turin, spre a întreprinde o acțiune comună în chestia șovinismului, în congresul internațional studențesc, ce se va ține la Budapesta.

Pungaș păcălit. În America s'a întâmplat o ocaziune călătoriei prințului Henric. Acesta însoțit de admiralul *Evans*, a cercetat cataractul Niagara. Un pungaș s'a apropiat de *Evans*, vrând să-i șterpească portofelul. *Evans* a observat — Tinere amice, zise *Evans* către pungaș — eu îmi port portofelul în celalalt buzunar. — Prințul Henric s'a amusat perfect de această glumă, lăsând pe pungașul păcălit să o iasă la sănătoasă.

Concurs la stipendiu din fundațiunea A. L. Pop. După-ce fundațiunea de stipendii întemeiată de Prelatul Pontificiu, abate și canonic lector Andreu Liviu Pop a ajuns la acel stadiu, ca în sensul punctului V. din literile fundamentale să se poată pune în aplicare, a scris consistorul gr.-cat. din Lugoj concurs public pentru un stipendiu de 300 coroane din aceiași fundațiune. Pentru dobândirea acestui stipendiu în sensul punctului I. din literile fundamentale pot recurge singur numai tinerii studenți români de religiuinea gr.-cat. din dieceza Lugojului și fii de cetățeni ungari, cari frecventează la oare-care universitate din patrie vre-unul din studiile următoare, adev.: Filosofia, Jura, Medicină ori Politehnică, sau vor studia la outare academie din patrie științele reali: precum Montanistica, Silvanistica ori Agronomia. Între recurenți ceteris paribus pe baza punctului VIII amintite liter fundamentale, vor fi preferați cei cari în anul școlastic curent au intrat în anul prim al facultății dela universitate sau dela Academie. Recurenții își vor subterne recurențele lor la Ordinariat până la 15 Martie a. c. instruite cu următoarele documente: a) Extras de botez; b) Indicii sau Testimoniul, prin care se dovedește, că recurentul prelegerile le-a frecventat cu diligență și a colocat din toate studiile obligatorii. Recurențele soite după termenul de mai sus nu se vor lua în considerare.

Espedite masacrată. Ziarul „Patrie” din Paris trimise înainte de aceasta cu vre-o doi ani, o expediție, care să scruteze micile insule de lângă Celebes, Borneo și Guinea-Nouă. Expediția a ajuns la o soartă cumplită. Într-o noapte a fost atacată de câțiva indigeni și patru Francezi și douăzeci și unu dintre însoțitorii lor indigeni au fost omorâți, apoi mâncați. Conducătorul expediției, Dr. Henry Rouyer, a scăpat însă, ca prin minune. Într-o epistolă mai lungă, adresată ziarului său, Dr. Rouyer descrie pe larg această nenorocire, dând niște detalii mișcătoare.

Distincție. Ducele Filip Bourbon a numit pe farmacistul Eugen V. Feller din Stubița furnisor de curte. Această distincție se alătură la cele multe primite pentru incomparabila medicină de casă *Fluidul Elsa* la număr-oase esopții din Paris, Berlin, Londra, Roma, unde a câștigat medalia de aur și diplome. Sânt puține familii la cari s'ar lipsească acest medicament, numit *Fluidul Elsa* a lui Feller (12 sticle trimite franco Eugen V. Feller, farmacist, Stubița, strada bisericii comitatului Zagreb), pentru-că îl recomadă chiar și medicii pentru eficacitatea lui.

Cronica școlărilor. Ordinariatul gr.-cat. român din Lugoj a lansat următorul circular: Conform concluderilor aduse în adunarea generală a Reuniunilor noastre învățătoresci, ținută în Hațeg la 25 și 26 Septembrie 1901, cu această dispunem, ca la fiecare școală din dieceza noastră să se introducă așa numita „Cartea de Aur”, în care va avea fiecare învățător a introduce ori-ce întâmplare mai momentuoasă din viața școlărilor, la care funcționează, precum și ori ce date, ce privesc istoria școlărilor, statistica și progresul învățământului.

Sânt dureroase morburile reuma și podagra, dar după-cum se poate vedea prin numeroase atestate de medici și scrisori de mulțumită alia lui Zoltan vîndcă și pe cele mai înrădăcinate după-ce a fost folosită de câteva ori. Siela 2 coroane la farmacia lui Zoltan B. în Budapesta și C. Müller în Sibiu.

Din America. Din Canton (Ohio) ni se scriu următoarele: Afînd prin „Foaia Poporului” numele vîduvei după Românul răposat aici în America, am făcut o colecție de bani pentru ea. La colecție au contribuit: I. Petrișor 50 cenți, G. Teț 1 dolar, N. Petrișor 35 c., G. Silea 25 c., toți din Corbi; N. Șuteu 60 c., G. Isărie 30 c., N. Berteu 15 c., G. Muntean 50 c., Gr. Isărie 25 c., V. Isărie 10 c., toți din Sămbăta-inf.; Nech. Ganea, Ucea-inf. 20 c.; I. Neagoe 15 c., V. Borzea 15 c., S. Borzea 25 c., I. G. Carj 20 c., toți din Viștea-inf., N. Stoica 10 c., G. Clonța 10 c., I. Șerban 10 c., toți din Viștea-sup.; Șerban Șuteu și I. I. Gabor din Voila, câte 25 c.; I. Popa 20 c., G. Mihu 25 c., I. Miclea 25 c., toți din Feldioara; I. Mihu din Roșia 5 c., laolaltă 6 dolari 50 cenți. Subtrăgîndu-se taxa de porto au rămas 27 cor., cari s'au trimis pe adresa Maria Aldea din Coveș, p. u. Agnita, pe care o rugăm să ne scrie despre primirea banilor. Această colecție n'am făcut-o pentru-că cunoaștem pe femeia răposatului, ci numai ca D-zeu să ne păzească de primejdii. I. Petrișor din Corbi.

Emigrările au început acum și în comitatul Sătmăruului. Numai din 6 comune au plecat zilele trecute o ceață de 100 bărbați la America, unde cred, că-i vor câștiga cele de lipsă pentru delaturarea năcazurilor de acasă.

Om mort de boala de gură a vitelor. Sculptorul Nagy din Budapesta avea să facă o statuă, care să reprezinte pe un cioban ungur cum își duce turma la adăpat. Nagy, după obiceiul multor domni, dar mai ales doamne, cari sărută câte dobitoace, ce le țin prin odăile lor, a sărutat oaea bolnavă. Urmarea a fost, că s'a molipsit și el și a murit după chinuri grozave.

În locul petrolului. Un învățat din Humberg, Dr. Fietz, a aflat o fluiditate, care amestecată cu apă e ca și petrolul. Ea poate fi folosită și pentru luminat, și pentru încălzit. Lumina ei e albă și de două ori mai tare ca a petrolului. Fluiditatea aceasta nu esplodează. În Londra s'a format deja o societate, care să se folosească de această invenție.

De-ale emigrărilor. Săptămăna aceasta s'au rentors dela America 100 emigranți, cari pleaseră înainte cu câteva luni din comitatele nordice ale Ungariei. Ei blăstămau pe agenții, cari i au înșelat să meargă la America, unde de prin Noemvrie n'au mai căpătat de lucru. Numai după-ce i-au zălogit acasă tot ce au avut, au putut să caute suma de bani necesară, ca să se poată întoarce acasă.

Preoți, învățători, cântăreți și toți aceia, cari doresc a-și păstra vocea lor curată, să folosească bomboanele Pemetist ale lui Réthy, la procurarea cărora trebuie bine observat ca să fie veritabile, de care-ce există multe imitațiuni.

La puciu din Șabaț. Despre Alavanti, planitorul răscolului din Șerbia, care a fost ucis în Șabaț, se știe, că a stat în legătură cu *Caragheorghevi* din Paris. În procesul atentatului contra lui Milan a fost osândit la arest de 20 ani, dar cu ocazia căsătoriei regelui Alexandru a fost grațiat. În timpul din urmă locuia în Mitrovița.

Căpitanul de gendarmi Nicolici, care a puzat pe Alavanti, a fost înaintat de maior. De altcum Alavanti a fost ucis de gloanțele gendarmilor. În Șabaț e liniște deplină.

Știri mărunte. Faimosul jăfuitor de biserici, Werdant, a fost prins în biserica Capușinilor din Götz.

— Gózy László, consilier de secție în ministerul de interne a fost denumit jude administrativ.

— Fostul ministru de comerț *Hege-dy* Sándor a oferit jumătate din pensiei sale de ministru fondului de pensie al zărilor maghiari.

— Mauri Kaposi, profesor la clinica din Viena, a murit.

— Curtea cu jurați din Budapesta a condamnat pe femeia *Schisl* și amantul ei *Engler* din Pomar câte la 15 ani temniță. Femeia *Schisl* împreună cu amantul ei i'a fost omorât bărbatul.

— Universitatea din Odessa a fost închisă, 40 de studenți sânt arestați. Până-acum 6 universități rusești sânt închise.

— Maiorul Wálsin Esterházy, care a jucat un rol atât de dubios în procesul Dreyfus, de prezent se află în N. York, unde trăiește în cea mai mare miserie.

— Seria de conferențe dela institutul bacteriologic din București a fost inaugurată de di Dr. V. Babeș, vorbind despre apa Bucureștilor.

Vieța socială.

Reprezentare teatrală în Feneșul-săseș.

Tinerimea (șerani) din Feneșul-săseș aranjează în 9 Martie n. 1902 în localul școlărilor gr.-cat. din Feneșul-săseș o reprezentare teatrală. Incepând la 7 ore seara. Prețul intrării de persoană 50 bani. Venitul e desănat în favorul fondului pentru ridicarea unui orologiu în turnul bisericii gr.-cat. Se vor preda piesele: „Lipitorile satelor” de V. Alexandri și „Ce face dracul” de T. D. Speranță.

Sosii în Sibiu.

La 8 Martie n. 1902.

Hotel „Imperatul Romanilor”: Medean și fam., ppresb Zeides, veter Sebeșul-săs.; Potchy și soția, Gărbău; Bogdan, căpit. Sepale. Hotel „Neuherer”: Neuhaus, Keitner, com. Budapesta; Vossler, com. Mannheim; Dr. Roszognyi, adv. Elisabetopol. Hotel „Meller”: d-na Hedvig, Piena; Gromes, not. Marpod; Einschen, fabr. de org. Brașov; Bulkescher, prim, Acker, ec. Călnic. Hotel „Mihailu”: Sasu, 1 hora, com. Rășinari.

Teatrul orășenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Duminică, 9 Martie

După amiază:

„Die Landstreicher”

operetă în 2 acte și 1 preludiu de C. M. Ziehrer.

Seara:

„Alt Heidelberg”

dramă în 5 acte de W. Meyer-Förster.

Luni, 10 Martie.

„Die Geisha”

operetă în 2 acte de Sidney Jones.

Incepând la 7 ore seara.

Pentru redacție și editură responsabil: George Mohan.

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Doctorul [43] 11

Romulus L. Crăciun

Morburi interne.

KARLSBAD,

„Strauss”.

Un candidat de avocat

cu — praxă —

85 3-3

află aplicație în cancelaria advocațională a lui

Dr. Enea Draia,

advocat în Mureș-Oșorhei (Maros-Vásárhely).

„ARDELEANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Raportul direcțiunii.

Onorabilă adunare generală!

Venind a Vă raporta despre al XVI-lea an de gestiune, adevă anului 1901, cu mult și sincer regret Vă aducem la cunoștință, că directorul nostru executiv Dr. Ioan Mihu, în decursul anului a renunțat la postul purtat fără întrerupere dela fondarea institutului nostru, urmată la anul 1885.

Meritele ce i-le-a câștigat primul nostru director executiv pentru întemeierea și conducerea înțeleaptă a „Ardeleniei”, la starea sa de astăzi, nu au trebuință de a fi îndeosebi espuse la acest loc, pentru-că sânt prea bine cunoscute domnilor acționari și publicului nostru.

Drept aceea ne mărginim a Vă comunica, că urmând sentimentelor noastre de iubire și recunoștință și fiind prea conșinși, că ne aflăm în perfectă consonanță cu vederile D-Voastră, am decis din acel prilej:

a) a vota directorului executiv mulțumită protocolară pentru serviciile prestate institutului;

b) a procura și a așeza în sala direcțiunii tabloul său;

c) a compune, pe baza actelor oficiale ce se află în arhiva noastră, istoricul institutului pe acel timp, cât a stat sub conducerea sa.

Totodată Vă comunicăm, că fostul director Dr. Ioan Mihu nu și-a desfășurat legăturile sale cu institutul, rămânând și mai departe membru în direcțiune și președinte al acesteia.

La postul de director devenit vacant, cu votul unanim al direcțiunii, am ales pe Dr. Aurel Vlad, până aci avocat în Deva, care la 1 Noemvrie 1901 și-a și ocupat postul.

Trecând la espunerea operațiunilor și rezultatele obținute în anul expirat, Vă raportăm, că institutul nostru și în acest an a continuat dezvoltarea sa progresivă din trecut, ceea-ce evident reiese din cifrele bilanțului, încheiat la finea anului cu rigoroarea obicinuită și până acum.

Activele institutului s'au încheiat cu cor. 3.519.738.45, au crescut deci cu cor. 142.779.28; fondurile proprii ale acționarilor fac cor. 848.665.69, deci cu cor. 34.047.68 mai mult în raport cu trecutul și reprezintă peste 24% a activelor și peste 42% a depunerilor totale; stocul efectelor publice ce le avem, s'a înmulțit cu cor. 5550.— și a ajuns cifra de cor. 145.379.15; venitul brut a crescut cu cor. 35.431.16, ear' profitul curat cu cor. 9283.13. Imprumuturile acordate de institut s'au ridicat cu cor. 70.933.45, ear' investirea în întreprinderea electrică R. Kaess este mai mare cu cor. 75.670.06.

Singurul ramul depunerilor ne arată un regres de cor. 54.306.22 față cu anul premers, din care cauză am și usat în acest an în măsură mai mare de creditul de reescompt, ce ne-a stat în abundență la dispoziție.

Regresul constat în ramul depunerilor, se explică însă în de-ajuns prin împrejurările speciale, create institutului prin un grup de acționari, cari în ajungerea scopului ce l-au urmărit, s'au încercat a ne face deosebite greutăți și nu odată s'au folosit de mijloace de luptă, cari sub alte împrejurări ar fi putut servi spre paguba și compromiterea institutului nostru, ear' în cele din urmă, fără lipsă vedită, au înființat un institut de concurență în piață, ridicându-și capitalele elocate la institut.

Dacă cu toate aceste eforturi regretabile, institutul nostru și în acest an a dat înaintea, ne place a crede, că încrederea majorității preponderante a acționarilor nostri și a publicului mare cunoscător a împrejurărilor locale, nu a slăbit într-o nimica.

Stăruința noastră a fost și va fi: a ne arăta demni de această încredere.

Conduși de dorința a Vă prezenta un bilanț cât se poate de real, am aflat a face următoarele abscierii și anume:

la pretensiuni dubioase	cor. 4334.—
la spese procesuale	» 2850.09
la realități	» 1003.39 și în fine
la mobilier	» 920.45
Total	cor. 9107.93

În ce privește împărțirea profitului curat de cor. 77.119.91, realizat în anul 1901, Vă prezentăm următorul proiect:

1. Pentru interese de 5% la 5000 acții	cor. 25.000.—
2. » fondul de rezervă	» 2.609.91
3. » tantiema membrilor în direcțiune	» 4.690.—
4. » » comitetului de supraveghere	» 1.042.—
5. » » directorului executiv	» 1.042.—
6. » » funcționarilor	» 3.126.—
7. » scopuri culturale și filantropice:	
a) ptu fondul „Reun. Econ.” cuota VII. cor. 1000.—	
b) » » biser. gr.-or. din Feredeu	» 100.—
c) » biserica gr.-or. din Gelmar	» 100.—
d) » școala gr.-or. din Vaidei	» 100.—
e) » » » Vinerea	» 100.—
f) » societ. „Rom. Jună” din Viena	» 100.—
g) » » „Petrul Maior” d. B. Pesta	» 100.—
h) » Reun. fem. r. din com. Hunedoarei	» 100.—
i) » masa studenților din Brașov	» 100.—
j) » „Casina română” din Orăștie	» 400.—
k) » anticipări reținute	» 586.09
l) la dispoziția direcțiunii	» 339.91 3126.—
8. Pentru dividendă de 5% la 5000 acții	cor. 25.000.—
9. » fondul special de rezervă	» 5.000.—
10. » » de pensiuine	» 2.000.—
11. » » » zidire	» 4.000.—
12. » profit transportat	» 484.—
Total	cor. 77.119.91

La 31 August a anului trecut, ni-s'a dat ocazie a face primă încheiere la *Întreprinderea electrică R. Kaess*, și ne aflăm în plăcută poziție a Vă raporta, că conform bilanțului făcut la acel dat, sumele investite la această întreprindere, deja în primul an de gestiune au fructificat 7.7%, ceea-ce, considerând mersul întreprinderii dela acel termen până în prezent, ne îndreptățește la frumoase prospecte pentru viitor.

Asemenea Vă comunicăm, că instituirea cancelariei advocaționale propriie. s'a validat peste așteptare, atât relativ la rezultatele ei financiare, cât și mai ales, ce privește crufarea clientelei noastre de șicane și spese procesuale netrebuite.

În fine Vă notificăm, că urmând dispozițiilor statutare, de astă-dată trebuie întregite prin alegere locurile, ce le-au ocupat până acum în direcțiune membrii Aurel P. Barcianu, Ios. de Orbonaș și Ioan I. Vulcu.

Ajunși la finea raportului nostru anual, Vă rugăm a intra în deliberarea și decidera obiectelor cuprinse în programa adunării prezente și a ne absolvea pentru gestiunea anului despre care Vă facem seamă.

Din ședința plenară, ținută la 28 Februarie 1902.

Direcțiunea.

